

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Private Barnehagers Landsforbund
v/ Cathrine Berntsen
Postboks 23 Stormyra
8088 BODØ

Deres ref

Vår ref
200901157-/LEK

Dato
25.6.2009

Pedagogisk bemanning i barnehager

Vi viser til e-post mottatt 23. februar 2009 der det stilles spørsmål vedrørende pedagogisk bemanning i barnehager. Vi viser til foreløpig svar av 20. mai 2009. Vi beklager lang saksbehandlingstid.

I forskrift om pedagogisk bemanning fastsatt 16. desember 2005 med hjemmel i barnehageloven 17. juni 2005 nr. 64 § 18 sjette ledd § 1 heter det:

§ 1. Norm for pedagogisk bemanning

"Det skal være minimum én pedagogisk leder per 14-18 barn når barna er over tre år og én pedagogisk leder per 7-9 barn når barna er under tre år og barnas daglige oppholdstid er over seks timer. I barnehager der barna har kortere oppholdstid per dag, kan barnetallet økes noe per pedagogisk leder."

Formålet med hovedregelen om pedagognorm er å sikre at det finnes tilstrekkelig personale med pedagogisk kompetanse til å ivareta barns behov for omsorg, lek og læring, sosial tilhørighet og utviklingsstøtte, jf. loven § 2, og barns rett til medvirkning, jf. loven § 3. Videre skal regelen bidra til å sikre et godt og nært samarbeid mellom foreldre og personale til barns beste, jf. loven §§ 1, 2 og 4. Pedagogisk leder har plikt til å legge individuelle hensyn til grunn for det pedagogiske opplegget, slik det er presisert i barnehageloven § 2, gjelder alle barn. Dagens småbarnsforeldre forventer barnehagetilbud av god kvalitet, og barnehagens personale har plikt til å utforme barnehagetilbudet i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem. Pedagogisk leder har et helhetlig ansvar for planlegging og vurdering, daglig omsorg for det enkelte barnet, for utviklingen av det sosiale miljøet og læringsmiljøet i barnegruppen og for

samarbeidet med barnas foreldre. Pedagogisk leder har også veiledningsansvar for det øvrige personalet samt medansvar for utvikling av barnehagen som pedagogisk virksomhet og barnehagens samarbeid med andre tjenester, jf. forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver punkt 1.7 og kapittel 4. Pedagogisk leders oppgaver er derfor ikke kun knyttet til å ivareta ansvaret for barna som faktisk oppholder seg i barnehagen samtidig.

Det følger av bestemmelsen at det skal være minimum én pedagogisk leder per 14-18 barn når barna er over tre år og én pedagogisk leder per 7-9 barn når barna er under tre år. Antallet barn er variabelt, men gir eier et maksimalt antall barn hver enkelt pedagogisk leder kan ha ansvar for. Kravet om "en" pedagogisk leder er konstant og representerer en bestemt størrelse. Antall pedagogiske ledere er ikke gitt som en variabel størrelse. Pedagognormen åpner således ikke for å beregne en prosentandel av en pedagogstilling per barn. Dersom en barnehage har 19 barn over tre år eller 10 barn under tre år på hel tid er det et krav om to pedagogiske ledere i full stilling for at forskriftens bestemmelse skal være oppfylt. Normen er ikke en norm for gruppestørrelse, men normen skal være oppfylt for barnehagen totalt. Ved utregning av bemanningskravet i denne forskriften er forholdet slik at ett barn under tre år tilsvarer to barn over 3 år.

Begrepet "pedagogisk leder" i forhold til bemanningskravet i denne forskriften stiller kun krav til pedagogisk utdanning og er ikke et krav om at de pedagogiske lederne fungerer i en bestemt stillingskategori. Det er utdanningskravet som er det sentrale, jf. loven § 18 første og annet ledd. I Ot. prp. nr. 72 (2004-2005) s. 95 gikk tidligere Barne- og familiedepartementet inn for å beholde betegnelsen pedagogisk leder og pekte på at dette var et innarbeidet begrep som også betegner en viktig funksjon i barnehagen.

Det ligger innenfor barnehageeiers styringsrett å bestemme hvordan barnehagens personalressurser organiseres. Det presiseres imidlertid at en pedagogisk leder ikke kan benyttes av flere avdelinger dersom disse ikke er geografisk samlokalisert.

Personalets kompetanse er den viktigste kvalitetsfaktoren i barnehagene og pedagognormen må først og fremst betraktes som en sikringsbestemmelse knyttet til barns behov for og rett til gode utviklings- og aktivitetsmuligheter. Både formålsbetraktninger og ordlyden støtter departementets tolkning av bestemmelsen.

§ 3 i forskriften åpner for at eier unntaksvis kan søke kommunen om midlertidig dispensasjon fra normen om pedagogisk bemanning. Dispensasjonsbestemmelsen skal kun brukes unntaksvis, men behov for dispensasjon fra pedagognormen kan noen ganger oppstå. Små kommuner er særlig sårbare for svingninger i etterspørselen etter barnehageplasser, og i en fullt utbygd sektor kan det fra tid til annen oppstå situasjoner der et fåtall barn i lokalsamfunnet mangler barnehageplass. I slike tilfeller må ikke regelverket være til hinder for at barnehager og kommuner kan utøve skjønn i konkrete situasjoner.

Barnehageeier har en plikt til å drive virksomheten i samsvar med gjeldende lover og regelverk, jf. barnehageloven § 7 første ledd. Dette betyr at eier må påse at utdanningskravene i barnehageloven §§ 17 og 18 og pedagognormen følges. Kommunen har ansvar for å føre tilsyn med at loven og forskriften oppfylles.

Med hilsen

Dag Thomas Gisholt (e.f.)
ekspedisjonssjef

Hanne Yssen
avdelingsdirektør

Kopi:

Fylkemannen i Buskerud, Postboks 1604, 3007 Drammen